

суспільних відносин має нескладний характер, вона не потребує законодавчого регулювання, а може цілком бути врегульована, деталізована підзаконними актами виконавчих органів влади. У сфері охорони громадського порядку реалізація цілої низки нормативних положень законодавчих актів доповнюється відомчими актами.

Аналіз законодавства, що регулює відносини в сфері охорони громадського порядку, показує, що його можна розділити на дві групи:

- норми, що визначають правовий статус фізичних та юридичних осіб у сфері охорони громадської безпеки;

- норми, що встановлюють статус суб'єктів охорони громадського порядку - спеціальних державних органів та їх посадових осіб, органів місцевого самоврядування, громадських об'єднань та інших суб'єктів охорони.

Охорона громадського порядку адміністративно-правовими засобами здійснюється шляхом регулювання нормами адміністративного права суспільних відносин у сфері громадського порядку, здійснення заходів організаційного характеру, реалізації адміністративно-правових норм;

застосування адміністративно-правових засобів попередження та запобігання загрози порушень громадського порядку, припинення правопорушень, що посягають на громадський порядок, притягнення винних до адміністративної відповідальності.

Поняття та види спеціальних установ органів внутрішніх справ

Торган В.Б., слухач ННІЗН НАВС

Спеціальні установи органів внутрішніх справ України - це особливі інституції, що структурно входять до системи органів внутрішніх справ України, діяльність яких здійснюється відповідно до спеціального адміністративно-правового режиму, направлена на тимчасове обмеження правосуб'єктності фізичних осіб, з використання засобів адміністративно-правового характеру забезпечують безпеку громадян та суспільства в цілому.

Розкриття сутності спеціальних установ органів внутрішніх справ неможливе без визначення того, які саме установи органів внутрішніх справ є спеціальними, тобто їх видів. До таких слід віднести підрозділи, які призначені для утримання в них осіб, підданих адміністративному арешту, охорони і конвоювання затриманих і взятих під варту осіб та тимчасового тримання окремих категорій дітей, яких необхідно ізолювати.

Згідно зі структурою МВС спеціальні установи органів внутрішніх справ підпорядковані: відділу, відділенню кримінальної міліції у справах дітей - приймальник-розподільник для дітей та управління, відділу, відділенню охорони громадського порядку - ізолятор тимчасового тримання органів внутрішніх справ, спеціальний приймальник для утримання осіб, підданих адміністративному арешту.

Характеризуючи названі спеціальні установи органів внутрішніх справ слід відмітити низку спільних для них ознак, в тому числі і тих які притаманні саме цій організаційно-правовій формі юридичної особи. До загальних ознак притаманних спеціальним установам органів внутрішніх справ можна віднести те, що дані установи, по-перше, здійснюють правоохоронну, соціальну та інші некомерційні функції і не мають господарських цілей; по-друге, створюються для досягнення за рахунок належного їм майна некомерційної мети, що визначається засновником; по-третє, фінансується державою повністю або

частково тощо. Ці установи створюється на підставі індивідуального або спільного установчого акта, складеного засновником (засновниками). В установчому акті установ органів внутрішніх справ вказується їх мета, визначаються майно, яке передається установі, необхідне для досягнення цієї мети, структура управління установою [1].

Серед численних ознак установ органів внутрішніх справ найсуттєвішою є та, що дала підставу об'єднати низку установ органів внутрішніх справ під назвою «спеціальні», - вони можуть обмежувати права і свободи громадян, а саме обмежувати їх особисту свободу, свободу пересування, утримувати осіб. Серед установ органів внутрішніх справ обмежувати свободу осіб та утримувати їх, у зв'язку із виконанням покладених на них функцій, мають право (чи обов'язок) приймальники-розподільники для дітей, ізолятори тимчасового тримання органів внутрішніх справ, спеціальні приймальники для утримання осіб, підданих адміністративному арешту. Відповідно ці спеціальні установи виконують функції охорони і конвоювання затриманих і взятих під варту осіб (ІТТ ОВС), підданих адміністративному арешту та тимчасового тримання окремих категорій дітей.

Таким чином, найсуттєвішою рисою, що послужила підставою об'єднання в якості спеціальних установ органів внутрішніх справ є те що їх діяльність тісно пов'язана з обмеженням основних конституційних прав та свобод громадян. Попри визначення Конституцією України, що утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави, саме обмеження цих прав і свобод є одним із завдань досліджуваних спеціальних установ органів внутрішніх справ. Тобто певні права і свободи людини зазнають обмежень у визначених законом випадках.

Правовий статус спеціальних установ органів внутрішніх справ визначається через їх компетенцію, тобто їх права і обов'язки, зафіксовані в чинному законодавстві. Від повноти юридичної фіксації повноважень даних установ залежить ефективність їхньої діяльності. Інакше кажучи, правовий статус спеціальних установ органів внутрішніх справ визначається виключно як їх компетенція, що закріплена у нормативно-правових актах, присвячених установам, а також в установчих документах цих юридичних осіб [2, с. 17].

Правовою основою діяльності спеціальних установ органів внутрішніх справ є Конституція України, ціла низка законодавчих актів України, постанов Верховної Ради України, указів Президента України, постанов Кабінету Міністрів України, нормативних актів МВС України як загального (Закон України «Про міліцію»), так і спеціального характеру (Закон України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей»), наказ МВС України від 18 серпня 1992 року № 552 «Про затвердження Положення про спеціальний приймальник-розподільник для утримання осіб, підданих адміністративному арешту», наказ МВС України від 13 липня 1996 № 384 «Про затвердження Положення про приймальники-розподільники для дітей ОВС», наказ МВС України від 20 січня 2005 року № 60 «Про затвердження Інструкції про роботу ізоляторів тимчасового тримання органів внутрішніх справ України та Інструкції з організації конвоювання затриманих і взятих під варту осіб в органах внутрішніх справ України» тощо).

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // Голос України. - 2003. - № 45-46 (3045-3046), 4748 (3047-3048).

2. Лещенко Д.С. Правовий статус установ в цивільному праві України: дис... канд. юрид. наук : 12.00.03; - Нац. акад. внутр. справ України. - К., 2005. - 199 с.